

EDUSKUNNAN VASTAUS 281/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eurooppalaisesta suojelumääräyksestä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja direktiivin soveltamisesta sekä yksityisoikeuden alalla määrättyjen suojelutoimenpiteiden vastavuoroisesta tunnustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta samoin kuin eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laeiksi eurooppalaisesta suojelumääräyksestä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja direktiivin soveltamisesta sekä yksityisoikeuden alalla määrättyjen suojelutoimenpiteiden vastavuoroisesta tunnustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta

samoin kuin eräiksi niihin liittyviksi laeiksi (HE 262/2014 vp).

Valiokuntakäsittely

Lakivaliokunta on antanut asiasta mietinnön (LaVM 22/2014 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

eurooppalaisesta suojelumääräyksestä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja direktiivin soveltamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Direktiivin täytäntöönpano

Eurooppalaisesta suojelumääräyksestä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/99/EU, jäljempänä *direktiivi*, lainsäädännön alaan kuuluvat säännökset ovat lakina noudatettavia, jollei tästä laista muuta johdu.

2 §

Soveltamisala

Tämän lain ja direktiivin mukaisesti:

1) tunnustetaan direktiivissä tarkoitettu toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa annettu eurooppalainen suojelumääräys;

2) annetaan eurooppalainen suojelumääräys ja lähetetään se tunnustettavaksi toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon.

3 §

Toimivaltaiset viranomaiset

Toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa annetun eurooppalaisen suojelumääräyksen tunnustamista koskevat asiat käsittelee Helsingin käräjäoikeus.

Toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon toimitettavan eurooppalaisen suojelumääräyksen antaa se käräjäoikeus, joka asianomaisessa asiassa on määrännyt lähestymiskiellosta annetussa laissa (898/1998) tarkoitetun lähestymiskiellon tai jolla olisi toimivalta lähestymiskiellon määräämiseen.

Eurooppalaisen suojelumääräyksen voi antaa myös lähestymiskielloasiaa käsittelevä muutoksenhakutuomioistuin.

2 luku

Eurooppalaisen suojelumääräyksen tunnustaminen

4 §

Asian vireilletulo ja käsittely

Eurooppalaisen suojelumääräyksen tunnustamista koskeva asia tulee vireille, kun toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa annettu eurooppalainen suojelumääräys on saapunut käräjäoikeuteen.

Tunnustamista koskeva asia voidaan ratkaista pääkäsittelyä toimittamatta (*kirjallinen menettely*), jos se, jota eurooppalaisella suojelumääräyksellä on tarkoitus suojata, sekä se, jota vastaan määräys on annettu, ovat kirjallisesti ilmoittaneet, että he suostuvat asian käsittelemiseen kirjallisessa menettelyssä. Menettelyssä noudatetaan soveltuvin osin, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 5 a luvussa säädetään asian ratkaisemisesta pääkäsittelyä toimittamatta.

Jos asia käsitellään suullisessa istunnossa, asia voidaan tutkia ja ratkaista asianosaisen poissaolosta huolimatta, jos asianosaisen läsnäolo asian ratkaisemiseksi ei ole tarpeen ja hänet on kutsuttu tuomioistuimeen uhalla, että asia voidaan ratkaista hänen poissaolostaan huolimatta.

Asian käsittelyssä noudatetaan muuten, mitä lähestymiskielloasian käsittelystä säädetään.

5 §

Eurooppalaisen suojelumääräyksen perusteella määrättävä lähestymiskiello

Tunnustettuaan eurooppalaisen suojelumääräyksen käräjäoikeuden on määrättävä se, jota vastaan eurooppalainen suojelumääräys on annettu, lähestymiskiellosta annetun lain mukaiseen lähestymiskielloon. Ratkaisusta on käytävä ilmi tieto kiellon perusteena olevasta eurooppalaisesta suojelumääräyksestä sekä lähestymiskiellosta annetun lain 8 §:ssä tarkoitetut tiedot lukuun ottamatta tietoja kiellon hakijasta.

Jos eurooppalaista suojelumääräystä muutetaan siten, että muutoksella on merkitystä asiassa määrätyn lähestymiskiellon kannalta, lähestymiskieltoa on muutettava. Eurooppalaisen suojelumääräyksen perusteella määrätty lähestymiskielto on kumottava, jos suojelumääräys ennen lähestymiskiellon päättymistä kumotaan tai perutaan. Asian käsittelyssä noudatetaan, mitä 4 §:n 2—4 momentissa säädetään.

Eurooppalaisen suojelumääräyksen perusteella määrättyyn lähestymiskieltoon sovelletaan muuten, mitä lähestymiskiellosta säädetään.

6 §

Väliaikainen lähestymiskielto

Eurooppalaiseen suojelumääräykseen perustuva lähestymiskielto voidaan lähestymiskiellosta annetun lain 11 §:ssä säädetyin perustein määrätä myös väliaikaisena. Väliaikaisesta lähestymiskiellosta päättää eurooppalaisen suojelumääräyksen tunnustamista koskevaa asiaa käsittelevä tuomioistuin. Väliaikaiseen lähestymiskieltoon sovelletaan muuten, mitä siitä lähestymiskiellosta annetussa laissa säädetään.

3 luku

Eurooppalaisen suojelumääräyksen antaminen

7 §

Edellytykset

Eurooppalainen suojelumääräys voidaan antaa sellaisen lähestymiskiellon perusteella, joka on määrätty rikoksen tai väitetyn rikoksen johdosta.

8 §

Menettely

Eurooppalainen suojelumääräys voidaan antaa lähestymiskiellon määrittämisen yhteydessä tai sen jälkeen, kun lähestymiskielto on määrät-

ty. Suojelumääräyksen antamista koskevan asian käsittelyssä noudatetaan, mitä 4 §:n 2—4 momentissa säädetään suojelumääräyksen tunnustamista koskevan asian käsittelystä.

Eurooppalaisen suojelumääräyksen antamisesta on sen lisäksi, mitä direktiivin 7 artiklassa säädetään, tehtävä ratkaisu, josta käyvät ilmi:

- 1) asian ratkaissut tuomioistuin;
- 2) ratkaisun antamispäivä;
- 3) tieto suojelumääräystä edeltävästä lähestymiskiellosta.

Eurooppalaisen suojelumääräyksen antamista koskevasta ratkaisusta on ilmoitettava suojattavalle henkilölle sekä sille, jota vastaan määräys on annettu, siten kuin lähestymiskiellosta annetun lain 9 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään.

4 luku

Erinäiset säännökset

9 §

Muutoksenhaku

Muutosta tässä laissa tarkoitettuun käräjäoikeuden päätökseen haetaan siten kuin muutoksenhausta käräjäoikeuden ratkaisuun säädetään. Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei asiaa käsittelevä ylempi tuomioistuin toisin määrää.

10 §

Kielet ja käännökset

Suomeen toimitettu eurooppalainen suojelumääräys hyväksytään, jos se on tehty suomen, ruotsin tai englannin kielellä taikka siihen on liitetty käännös jollekin näistä kielistä. Myös muulla kielellä toimitettu eurooppalainen suojelumääräys voidaan hyväksyä, jos hyväksymiselle ei ole muuten estettä.

Käräjäoikeus huolehtii eurooppalaisen suojelumääräyksen kääntämisestä täytäntöönpanovaltion hyväksymälle kielelle.

11 §

Kulut

Eurooppalaisen suojelumääräyksen tunnustamista ja antamista koskevan asian käsittelystä aiheutuviin kustannuksiin sovelletaan, mitä lähestymiskieltoasian käsittelystä aiheutuvista kustannuksista lähestymiskiellosta annetun lain 14 §:ssä säädetään.

12 §

Viittaus rikoslakiin ja ilmoitusvelvollisuus

Rangaistus lähestymiskiellon rikkomisesta säädetään rikoslain (39/1889) 16 luvun 9 a §:ssä.

Jos jonkun todetaan rikkoneen eurooppalaisen suojelumääräyksen perusteella määrättyä lähestymiskieltoa tai väliaikaista lähestymiskieltoa, asiaa koskevasta lainvoimaisesta ratkaisusta on ilmoitettava suojelumääräyksen antaneelle jäsenvaltiolle siten kuin direktiivin 12 artiklassa säädetään.

13 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lakia sovelletaan suhteessa sellaiseen toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon, joka on pannut direktiivin täytäntöön.

Laki

yksityisoikeuden alalla määrättyjen suojelutoimenpiteiden vastavuoroisesta tunnustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa annetaan yksityisoikeuden alalla määrättyjen suojelutoimenpiteiden vastavuoroisesta tunnustamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 606/2013, jäljempänä *asetus*, täydentävät säännökset.

2 §

Toimivaltaiset tuomioistuimet

Helsingin kärjäoikeus on toimivaltainen asetuksen 4 artiklan mukaisesti tunnustamaan ja panemaan täytäntöön asetuksen soveltamisalaan

kuuluvan toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa määrätyn suojelutoimenpiteen. Helsingin kärjäoikeus on myös toimivaltainen tekemään tarkistuksia suojelutoimenpiteeseen asetuksen 11 artiklan mukaisesti, päättämään tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta kieltäytymisestä asetuksen 13 artiklan mukaisesti sekä keskeyttämään tai peruuttamaan tunnustamisen tai täytäntöönpanon 14 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

Yleinen tuomioistuin on toimivaltainen myöntämään todistuksen asetuksen 5 ja 14 artiklan mukaisesti Suomessa määrätylle, asetuksen soveltamisalaan kuuluvalla lähestymiskiellosta annetussa laissa (898/1998) tarkoitetulle lähestymiskiellolle. Todistuksen antaa se tuomioistuin, joka on määrännyt lähestymiskiellon.

3 §

Sovellettava menettely

Asetuksen 11 ja 13 artiklassa tarkoitettu asia ratkaistaan pääkäsittelyä toimittamatta kirjallisessa menettelyssä siten kuin tässä pykälässä säädetään.

Käräjäoikeus pyytää suojeltavaa ja vaaraa aiheuttavaa henkilöä toimittamaan asiaan kirjallisen lausuman, jollei tämä ole selvästi tarpeeton. Asiaa koskevasta hakemuksesta tai pyynnöstä on samalla ilmoitettava asiaan osalliselle, jollei tämä ole hakija tai pyynnön esittäjä. Asiaan osalliselle on lisäksi ilmoitettava, millä edellytyksillä asia voidaan ratkaista.

Jos käräjäoikeus harkitsee sen tarpeelliseksi, se voi varata asiaan osalliselle tilaisuuden suullisen lausuman antamiseen siten kuin oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 5 a luvun 3 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 4 §:ssä säädetään.

Käräjäoikeuden on ilmoitettava asiaan osalliselle kirjallisesti päätöksen antamispäivä hyväksyä ajoon ennen ratkaisun antamista. Jollei asetuksessa toisin säädetä, käräjäoikeuden päätöksestä on ilmoitettava suojeltavalle ja vaaraa aiheuttavalle henkilölle siten kuin lähestymiskiellosta annetun lain 9 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään sekä samalla annettava oikeudenkäymiskaaren 25 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitettut muutoksenhakuohjeet.

Jollei asetuksessa toisin säädetä, asetuksen soveltamisalaan kuuluvan asian käsittelyssä noudatetaan muuten, mitä lähestymiskielloasian käsittelystä säädetään.

4 §

Suojelutoimenpiteen täytäntöönpano ja rekisteriin ilmoittaminen

Toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa määrätty suojelutoimenpide pannaan Suomessa täytäntöön ilmoittamalla suojelutoimenpide lähestymiskiellosta annetun lain 15 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin siten kuin mainitun lain 9 §:n 3 momentissa säädetään. Samaan rekisteriin il-

moitetaan myös tämän lain tai asetuksen nojalla annetusta tuomioistuimen päätöksestä ja toimenpiteestä, jolla suojelutoimenpide on kumottu tai toimenpidettä muutettu.

5 §

Todistuksesta ilmoittaminen

Tuomioistuin ilmoittaa todistuksesta asetuksen 8 artiklan mukaisesti vaaraa aiheuttavalle henkilölle siten kuin lähestymiskiellosta annetun lain 9 §:n 2 momentissa säädetään.

6 §

Todistuksen oikaisu

Asetuksen 9 artiklan mukaiseen todistuksen oikaisuun sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 11 luvun 9 §:ssä säädetään virheen korjaamisesta.

7 §

Todistuksen peruuttaminen

Asetuksen 9 artiklan mukainen todistuksen peruuttamista koskeva asia ratkaistaan noudattaen soveltuvin osin 3 §:ssä säädettyä menettelyä.

8 §

Kielet ja käännökset

Suomeen toimitettu asetuksen 5 artiklassa tarkoitettu todistus hyväksytään, jos se on tehty suomen, ruotsin tai englannin kielellä taikka siihen on liitetty käännös jolleen näistä kielistä. Myös muulla kielellä toimitettu todistus voidaan hyväksyä, jos hyväksymiselle ei ole muuten estettä.

Tuomioistuin huolehtii Suomessa annetun todistuksen kääntämisestä vastaanottavan Euroopan unionin jäsenvaltion hyväksymälle kielelle.

Jos Suomeen toimitettu todistus on tehty muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, Helsin-

gin käräjäoikeuden tulee huolehtia todistuksen kääntämisestä suomen tai ruotsin kielelle.

9 §

Suojelutoimenpiteen rekisteröinti

Toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa määrätyn, Suomessa täytäntöön pannun suojelutoimenpiteen tallettamisesta poliisiasia- ja tietojärjestelmään ja tietojen poistamisesta järjestelmästä säädetään henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa (761/2003).

10 §

Viittaus rikoslakiin

Rangaistus lähestymiskiellon rikkomisesta säädetään rikoslain (39/1889) 16 luvun 9 a §:ssä.

11 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

lähestymiskiellosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään lähestymiskiellosta annetun lain (898/1998) 8 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 711/2004, uusi 4 momentti ja lakiin uusi 16 a § seuraavasti:

8 §

Ratkaisun sisältö

Jos lähestymiskielto määrätään, ratkaisuun on liitettävä selostus mahdollisuudesta pyytää eurooppalaista suojelumääräystä siten kuin siitä eurooppalaisesta suojelumääräyksestä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2011/99/EU sekä eurooppalaisesta suojelumääräyksestä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja direktiivin soveltamisesta annetussa laissa (/) säädetään.

16 a §

Eurooppalainen suojelumääräys ja yksityisoikeuden alalla määrätty suojelutoimenpide

Lähestymiskiellon määraamisestä eurooppalaisen suojelumääräyksen perusteella sekä eurooppalaisen suojelumääräyksen antamisesta säädetään eurooppalaisesta suojelumääräyksestä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2011/99/EU sekä eurooppalaisesta suojelumääräyksestä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja direktiivin soveltamisesta annetussa laissa.

Yksityisoikeuden alalla määrättyjen suojelutoimenpiteiden vastavuoroisesta tunnustamisesta säädetään yksityisoikeuden alalla määrättyjen suojelutoimenpiteiden vastavuoroisesta tunnustamisesta

tamiseksi annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 606/2013 sekä yksityisoikeuden alalla määrättyjen suojelutoimenpiteiden vastavuoroisesta tunnustamisesta

annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__.

Laki

rikoslain 16 luvun 9 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään rikoslain (39/1889) 16 luvun 9 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 902/1998, uusi 2 momentti seuraavasti:

16 luku

Rikoksista viranomaisia vastaan

9 a §

Lähestymiskiellon rikkominen

piteiden vastavuoroisesta tunnustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta annetun lain (/) 4 §:n nojalla. Lähestymiskiellon rikkomisena ei pidetä yhteydenottoja, joihin on lähestymiskiellosta annetun lain (898/1998) 3 §:n 4 momentissa tarkoitettulla tavalla asiallinen peruste ja jotka ovat ilmeisen tarpeellisia.

— — — — —
Sovellettaessa 1 momenttia lähestymiskielltoon rinnastetaan suojelutoimenpide, joka on ilmoitettu poliisiasian tietojärjestelmään yksityisoikeuden alalla määrättyjen suojelutoimen-

—
Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__.

Laki

henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annettuun lakiin (761/2003) siitä lailla 1181/2013 kumotun 47 a §:n tilalle uusi 47 a § seuraavasti:

8 luku

Erinäiset säännökset

47 a §

Yksityisoikeuden alalla määrättyt suojelutoimenpiteet

Mitä tässä laissa säädetään lähestymiskiellosta, sovelletaan suojelutoimenpiteeseen, joka on

ilmoitettu poliisiasiain tietojärjestelmään yksityisoikeuden alalla määrättyjen suojelutoimenpiteiden vastavuoroisesta tunnustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta annetun lain (/) 4 §:n nojalla.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__.

Laki

vankeuslain 19 luvun 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vankeuslain (767/2005) 19 luvun 4 §:n 1 momentti seuraavasti:

19 luku

Ilmoitukset ja tiedon antaminen

4 §

Ilmoitus poistumisluvasta ja vapauttamisesta

Vangin vapauttamisesta ja vankilasta poistumisesta saadaan ilmoittaa asianomistajalle tai muulle henkilölle, jos vangin käyttäytymisen tai hänen esittämiensä uhkausten johdosta on perusteltua syytä epäillä, että vanki syyllistyy tämän tai tälle läheisen henkilön henkeen, terveyteen tai vapauteen kohdistuvaan rikokseen. Ilmoitus

voidaan antaa myös henkilölle, johon nähden vangilla on lähestymiskiellosta annetun lain (898/1998) mukainen lähestymiskielto tai yksityisoikeuden alalla määrättyjen suojelutoimenpiteiden vastavuoroisesta tunnustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta annetun lain (/) 4 §:n nojalla poliisiasiain tietojärjestelmään ilmoitettu suojelutoimenpide.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__.

Laki

poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain 16 luvun 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain (841/2006) 16 luvun 2 §:n 1 momentti seuraavasti:

16 luku

Ilmoituksen ja tiedon antaminen

2 §

Ilmoitus poistumisluvasta ja vapautumisesta

Vapautensa menettäneen vapauttamisesta ja säilytystilasta poistumisesta saadaan ilmoittaa asianomistajalle tai muulle henkilölle, jos vapautensa menettäneen käyttäytymisen tai hänen esittämiensä uhkausten johdosta on perusteltua syytä epäillä, että vapautensa menettänyt syyllistyy tämän tai tälle läheisen henkilön henkeen, terveyteen tai vapauteen kohdistuvaan rikok-

seen. Ilmoitus voidaan antaa myös henkilölle, johon nähden vapautensa menettäneellä on lähestymiskiellosta annetun lain (898/1998) mukainen lähestymiskielto tai yksityisoikeuden alalla määrättyjen suojelutoimenpiteiden vastavuoroisesta tunnustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta annetun lain (/) 4 §:n nojalla poliisi-asiain tietojärjestelmään ilmoitettu suojelutoimenpide.

— — — — —
 Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__.

Laki

tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain (701/1993) 6 §:n 1 momentin 22 kohta, sellaisena kuin se on laissa 852/2006, seuraavasti:

6 §

Maksuttomat suoritteet

Tämän lain mukaisia käsittelymaksuja ei peri-

22) lähestymiskiellosta annetun lain (898/1998), eurooppalaisesta suojelumääräyksestä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja direktiivin soveltamisesta annetun lain (/)

EV 281/2014 vp — HE 262/2014 vp

sekä yksityisoikeuden alalla määrättyjen suoje-
lutoimenpiteiden vastavuoroisesta tunnustami-
sesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvos-

ton asetuksen soveltamisesta annetun lain (/)
mukaisessa asiassa;

— — — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 _____.

Helsingissä 10 päivänä helmikuuta 2015
